

Fyzika

Názov ŠkVP	iŠkVP
Názov ŠVP	inovovaný Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane také základy, ktoré z neho spraví prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov. Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti. Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

Na predmet fyzika nadväzujú v rámci školského vzdelávacieho programu rozširujúce hodiny fyziky a vyučovacie predmety obsahovo a tematicky blízke fyzike

2. Ciele vyučovacieho predmetu

2.1 Intelektuálna oblasť :

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí
- vedieť získať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch
- využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou

2.2 Schopnosti a zručnosti :

- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment
- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, pracovať v skupinách
- vedieť správne formulovať otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých
- riešiť problémové situácie
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov

2.3 Postojová oblasť :

- byť otvorený k novým objavom, k vedeckým a technickým informáciám
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, o prírodné vedy a svet techniky
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike; rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti
- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností

2.4 Sociálna oblasť :

- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti
- uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch
- vedieť sa rozhodovať
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto v spoločnosti

3. Výhovné a vzdelávacie stratégie

Vo vyučovacom predmete fyzika využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výhovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú :

3.1 Poznávacie (kognitívne) :

- aplikovať model empirického poznávania
- rozvíjať abstraktné myslenie upevňovaním vzťahu . reálne meranie – grafické zobrazenie
- aplikovať poznatky pri zostrojení modelov technických zariadení
- využiť tvorivo vedomosti pri práci na projekte

3.2 Osobnostné

- dobre využíva osobné zdroje
- využíva svoje možnosti
- sústreďuje sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu aktivít
- rozhoduje o svojich hodnotách a cieľoch
- dôveruje si

3.3 Sociálne

A) Komunikačné

- vyhľadávať a spracovať informácie
- zaznamenať pozorovania a merania do tabuľky
- pokusom ilustrovat' vybrané vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies
- spracovať namerané hodnoty formou grafu (PC)
- prezentovať výsledky pozorovania a merania
- podieľať sa pri práci v tíme pri tvorbe projektu
- argumentovať a diskutovať počas prezentácie projektu

B) Občianske

- kooperovať vo dvojici, prípadne v skupine
- akceptovať názory druhých, vykonávať skupinové rozhodnutia
- schopnosť sebaregulácie, vytvárať si vlastný systém hodnôt

C) Kultúrne

- chápe dôležitosť kultúrneho vyjadrovania sa
- je tolerantný a empatický
- rozumie poznaniu, že svet je svetom mnohých kultúr a rešpektuje ho

4. Stratégie vyučovania

4.1 Metódy :

- Informačnoreceptívna – výklad
- Reproductívna – riadený rozhovor
- Heuristická – rozhovor

4.2 Formy práce:

- frontálna výučba
- frontálna a individuálna práca žiakov
- skupinová práca žiakov
- práca s knihou
- demonštrácia a pozorovanie
- aktívne poznávanie
- experimentálna činnosť
- heuristické metódy
- laboratórna práca
- prezentácia
- práca s PC a CD nosičmi

Ročník	šiesty
Časový rozsah výučby	
<i>iŠVP</i>	2h/týždeň
<i>ŠkVP</i>	2h/týždeň

5. Učebné zdroje

Lapitková, V. a kol.: FYZIKA pre 6. ročník ZŠ

Kireš, M. a kol.: Bádateľské aktivity v prírodovednom vzdelávaní – Fyzika.

internetové zdroje – napr. www.zborovna.sk

6. Hodnotenie predmetu

Žiak bude v priebehu školského roka hodnotený v zmysle platných metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR.

Prospech je klasifikovaný známkami klasifikačnej stupnice.

Na diagnostiku budú využívané ústne odpovede, písomné práce, laboratórne práce.

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1. Skúmanie vlastností kvapalín, plynov, tuhých látok 36 h	Vlastnosti kvapalín a plynov	vlastnosti kvapalín: nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť účinky pôsobenia vonkajšej sily na hladinu kvapaliny v zavretej nádobe, Pascalov zákon využitie vlastností kvapalín meranie objemu kvapalného telesa odmerným valcom, kalibrácia objem, značka V, jednotky objemu ml, l vlastnosti plynov: stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínavosť, deliteľnosť využitie vlastností plynov tekutosť ako spoločná vlastnosť kvapalín a plynov fyzikálna veličina, značka fyzikálnej veličiny, jednotka fyzikálnej veličiny, značka jednotky	<ul style="list-style-type: none"> · opísať pozorované javy pri skúmaní vlastností látok a telies · porovnať a vybrať spoločne a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov a pevných telies · rozlíšiť merateľne a nemerateľne vlastnosti telies · rozlíšiť termín fyzikálna veličina, značka fyzikálnej veličiny, jednotka a značka jednotky · použiť stratégiu riešenia problémov predpoklad – experiment – potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu · zaznamenať namerané údaje správnym zápisom · zostrojiť graf lineárnej závislosti a použiť graf
	Vlastnosti tuhých telies	látka a teleso, vlastnosti tuhých látok a telies: krehkosť, tvrdosť, pružnosť, deliteľnosť meranie hmotnosti tuhých, kvapalných a plynných telies hmotnosť, značka m, jednotky hmotnosti g, kg, t	<ul style="list-style-type: none"> - odmerať hmotnosť, dĺžku, objem telesa vhodne vybraným meradlom, spresňovať merania opakovaním merania - prezentovať výsledky pozorovania a merania

		<p>odhad dĺžky, meradlo, stupnica meradla (najmenší dielik, rozsah) dĺžka, značka d, jednotky dĺžky mm, cm, dm, m, km</p> <p>objem tuhých telies, jednotky objemu cm³, dm³, m³, určenie objemu pravidelných telies (kocka, kváder) výpočtom, určenie objemu nepravidelných telies pomocou odmerného valca rozdielne a spoločné vlastnosti kvapalín, plynov a tuhých telies</p>	<p>pred spolužiakmi</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť termíny látka a teleso - vytvoriť a prezentovať projekt priradený obsahu vyučovania
<p>2.Správanie sa telies v kvapalinách a plynov</p> <p>30 h</p>	<p>Správanie sa telies v kvapalinách</p>	<p>Meranie objemu a hmotnosti telies plávajúcich, vznášajúcich a potápajúcich sa vo vode, určenie podielu m/V.</p> <p>Pojem hustota, značka hustoty, jednotky hustoty g/cm³, kg/m³, vzťah – vzorec na výpočet hustoty $\rho = m/V$</p> <p>Vzťah medzi objemom a hmotnosťou telies zhotovených z rovnakej latky.</p> <p>Hustota kvapalín</p> <p>Vytlačený objem kvapaliny plávajúcimi telesami a potápajúcimi sa telesami.</p> <p>Porovnanie hmotnosti telies plávajúcich v kvapaline s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny.</p> <p>Porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou vytlačenej kvapaliny.</p> <p>Vplyv teploty na hustotu.</p> <p>Skúmanie objemu a hmotnosti vytlačenej kvapaliny pri ponáraní plávajúceho telesa</p>	<ul style="list-style-type: none"> · postupovať podľa návodu stratégiou: formulovanie problému – vyslovenie hypotézy – realizácia pokusov a meraní – spracovanie, posúdenie a interpretovanie výsledkov meraní · zostrojiť graf hustoty pre telesa z rovnakej latky, určiť z grafu hodnotu hustoty · aplikovať zistenie, že hmotnosť telesa plávajúceho v kvapaline a hmotnosť telesom vytlačeného objemu <p>kvapaliny sú rovnaké</p> <ul style="list-style-type: none"> · prezentovať výsledky pozorovania a merania pred spolužiakmi · pracovať s tabuľkami MFCHT · určiť hustotu tuhých telies a kvapalín z nameraných hodnôt ich hmotnosti a objemu · riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet

		v kvapalinách s rôznou hustotou.	<p>hustoty</p> <ul style="list-style-type: none"> · vysvetliť vybrane javy správania sa telies v kvapalinách a v plynoch pomocou hustoty · získať informácie k tvorbe projektu · tvorivo využiť získané poznatky a informácie na vypracovanie projektu · podieľať sa na práci v tíme
	Správania sa telies v plynch	<p>Správania sa telies (bubliniek) vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako ma vzduch.</p> <p>Hustota plynov</p>	

Ročník	siedmy
Časový rozsah výučby	
<i>iŠVP</i>	1h/týždeň
<i>iŠkVP</i>	0 h/týždeň

5. Učebné zdroje

Lapitková, V. a kol.: Fyzika pre 7. ročník základnej školy. Bratislava: Didaktis. 2010

Pracovný zošit z Fyziky pre 7. ročník, P. Kelecsényi, 2010
www.zborovna.sk

6. Hodnotenie predmetu

Učiteľ hodnotí hĺbku osvojenia fyzikálnych pojmov, zákonov, definícií fyzikálnych veličín a jednotiek, predovšetkým pri riešení úloh s rôznym stupňom obtiažnosti, písomnou aj ústnou formou. Ďalej hodnotí a klasifikuje ako vie žiak analyzovať pozorované javy a vysvetliť príčinnno-následné vzťahy pri interpretácii fyzikálnych javov. Neočakáva memorovanie poučiek, ale porozumenie učiva. Pri klasifikovaní laboratórnych prác sa hodnotí ako žiak zapísal a spracoval namerané hodnoty a ako ich následne interpretoval.

Predmet sa hodnotí klasicky klasifikačnou stupnicou známok 1 – 5, slovne, bodovo.

- Odpovede - hodnotené známkou, podľa potreby žiaka ústnou alebo písomnou formou
- Samostatné práce, testy, interaktívne testy - hodnotené známkou, pri neprítomnosti preskúšanie ústnou alebo písomnou formou
- Projekty - hodnotia sa slovne, pri ústnej prezentácii môžu byť hodnotené známkou
- Aktivita na vyučovaní - môže byť hodnotená známkou a zohľadnená vo výslednej známke

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>1. Teplota</p> <p>Skúmanie premien skupenstva látok</p> <p>17 h</p>	<p>Teplota a čas</p> <p>Premeny kvapaliny na plyn</p> <p>Premena plynu na kvapalinu</p> <p>Topenie a tuhnutie</p>	<p>meranie teploty, modelovanie zostrojenia Celsiovoho teplomera, kalibrácia teplomera</p> <p>teplota, značka t, jednotka teploty o C</p> <p>meranie času, meranie teploty v priebehu času, graf závislosti teploty od času, využitie PC pri zostrojovaní grafov</p> <p>čas, značka t, jednotky času s, min, h</p> <p>premena kvapaliny na plyn, vyparovanie, podmienky vyparovania, vlhkomer var, teplota varu, graf závislosti teploty od času pri vare vody, tlak vzduchu a teplota varu</p> <p>premena vodnej pary na vodu, kondenzácia, teplota rosného bodu destilácia, modelovanie dažďa</p> <p>premena tuhej látky na kvapalnú, kvapalnej látky na tuhú, topenie, tuhnutie, teplota topenia a tuhnutia pre kryštalické a amorfné látky,</p> <p>graf závislosti teploty od času pri topení a tuhnutí</p> <p>meteorologické pozorovania</p>	<p>- opísať pozorované javy pri skúmaní premien skupenstva látok,</p> <p>- navrhnúť k meraniam tabuľku,</p> <p>- zaznamenať časový priebeh teploty pri premenách skupenstva látok tabuľky a grafu, analyzovať záznamy z meraní,</p> <p>- objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce vyparovanie (počiatočná teplota, veľkosť voľného povrchu kvapaliny, prúdenie vzduchu),</p> <p>- objaviť z výsledkov experimentu rozdiel medzi vyparovaním a varom, charakteristiky varu</p> <p>- modelovať experimentom zostrojenie teplomera, vznik dažďa</p> <p>- vyhľadať hodnoty teploty varu, teploty topenia (tuhnutia) látok v tabuľkách</p> <p>- zrealizovať a vyhodnotiť meteorologické pozorovania a merania</p> <p>- prezentovať výsledky aktivít pred spolužiakmi.</p>

<p>2. Teplo</p> <p>16 h</p>	<p>Výmena tepla</p> <p>Teplo a využiteľná energia</p>	<p>historické aspekty chápania pojmu teplo, staršia jednotka tepla cal</p> <p>teplo a pohyb častíc látky, teplota</p> <p>šírenie tepla vedením, prúdením a žiarením</p> <p>tepelné vodiče a tepelné izolanty</p> <p>odovzdávanie a prijímanie tepla telesom, kalorimeter</p> <p>výsledná teplota pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou</p> <p>výsledná teplota pri odovzdávaní tepla horúcimi kovmi (Cu, Al, Fe) vode, rozdiel dvoch teplôt (Δt)</p> <p>tepelná rovnováha</p> <p>hmotnostná</p> <p>tepelná kapacita, značka c, jednotka J/kg°C</p> <p>teplo, značka Q, jednotka tepla J, vzťah $Q = c \cdot m \cdot \Delta t$</p> <p>teplo a premeny skupenstva</p> <p>energetická hodnota potravín</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opísať historický prístup k chápaniu pojmu teplo, - overiť experimentom fyzikálnu vlastnosť látok tepelná vodivosť, - opísať šírenie tepla vedením, prúdením, žiarením, - opísať využitie tepelných vodičov a tepelných izolantov v praxi, - dodržať podmienky experimentu, - odhadnúť výslednú teplotu pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou - overiť experimentom odovzdávanie tepla kovmi vode, - objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce veľkosť prijatého a odovzdaného tepla, - vyhľadať hodnoty hmotnostnej tepelnej kapacity látok v tabuľkách] - riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla - overiť postup stanovenia energetickej hodnoty potravín (napríklad spaľovaním), - získať informácie o energetickej hodnote potravín] - posúdiť negatívne vplyvy spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsob eliminácie týchto vplyvov
---	---	---	--

Ročník	ôsmy
Časový rozsah výučby	
<i>iŠVP</i>	2h/týždeň
<i>iŠkVP</i>	0h/týždeň

5. Učebné zdroje

Lapitková, V. a kol.: Fyzika pre 8. ročník základnej školy. Martin: Neografia. 2012

- internetové zdroje zamerané na fyzikálne okruhy a www.zborovna.sk

6. Hodnotenie predmetu

Učiteľ hodnotí hĺbku osvojenia fyzikálnych pojmov, zákonov, definícií fyzikálnych veličín a jednotiek, predovšetkým pri riešení úloh s rôznym stupňom obtiažnosti, písomnou aj ústnou formou. Ďalej hodnotí a klasifikuje ako vie žiak analyzovať pozorované javy a vysvetliť príčinnno-následné vzťahy pri interpretácii fyzikálnych javov. Neočakáva memorovanie poučiek, ale porozumenie učiva. Pri klasifikovaní laboratórnych prác sa hodnotí ako žiak zapísal a spracoval namerané výsledky a ako ich následne interpretoval.

Predmet sa hodnotí klasicky klasifikačnou stupnicou známok 1 – 5, slovne, bodovo.

- Odpovede - hodnotené známkou, podľa potreby žiaka ústnou alebo písomnou formou
- Samostatné práce, testy, interaktívne testy - hodnotené známkou, pri neprítomnosti preskúšanie ústnou alebo písomnou formou
- Projekty - hodnotia sa slovne, pri ústnej prezentácii môžu byť hodnotené známkou
- Aktivita na vyučovaní - môže byť hodnotená známkou a zohľadnená vo výslednej známke

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1.Svetlo 22h	<p>Slnčné svetlo a teplo.</p> <p>Svetelná energia a jej premena na teplo, ktorého veľkosť vieme vypočítať.</p> <p>Porovnanie zdrojov svetla – Slnko a žiarovky.</p> <p>Dôkazy priamočiareho šírenia sa svetla.</p> <p>Rozklad svetla.</p> <p>Farby spektra.</p> <p>Absorbovanie a odraz farieb spektra povrchni rôznej farby.</p> <p>Skladanie farieb.</p> <p>Odraz svetla. Zákon odrazu.</p> <p>Lom svetla. Zákon lomu. Dúha.</p> <p>Šošovky</p> <p>Zobrazovanie šošovkami.</p> <p>Optické vlastnosti oka</p> <p>Chyby oka.</p> <p>Praktické využitie šošoviek. Okuliare.</p> <p>Optické prístroje.</p>	<p>svetelná energia a jej premena na teplo, výpočet tepla svetelný lúč, rovnobežné a rozbiehavé svetelné lúče</p> <p>zdroj svetla, Slnko a žiarovka ako zdroje svetla</p> <p>dôkazy priamočiareho šírenia svetla</p> <p>odrazené, prepustené a absorbované svetlo, rozklad svetla, farby spektra</p> <p>absorbovanie a odraz farieb spektra povrchni rôznej farby,</p> <p>svetlo a fotosyntéza skladanie farebných svetelných lúčov</p> <p>odraz svetla, zákon odrazu</p> <p>lom svetla, vznik dúhy</p> <p>zobrazovanie šošovkami</p> <p>optické prístroje– lupa, fotoaparát</p> <p>chyby oka, okuliare</p> <p>svetelné znečistenie</p>	<p>- overiť experimentom premenu svetla na teplo a vypočítať vzniknuté teplo,</p> <p>- porovnať zdroje svetla</p> <p>– Slnko a žiarovku</p> <p>Z hľadiska šírenia svetelných lúčov</p> <p>- overiť experimentom priamočiare šírenie svetla,</p> <p>- rozlíšiť termíny – odrazené, prepustené a absorbované svetlo,</p> <p>- overiť experimentom rozklad svetla na spektrum,</p> <p>- overiť experimentom skladanie farebných svetelných lúčov,</p> <p>- navrhnúť a zrealizovať experiment na dôkaz platnosti zákona odrazu svetla,</p> <p>- overiť experimentom lom svetla</p> <p>- znázorniť obraz predmetu vytvorený spojkou a rozptylkou,</p> <p>- vysvetliť princíp použitia okuliarov pri korekcii chýb oka,</p> <p>- určiť aplikácie základných zákonov optiky v technickej</p>

			<p>praxi,</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvoriť nové informácie z pozorovaní a zovšeobecniť závery, - vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané informácie a správne cituje zdroje informácií.
<p>2. Sila. Pohyb 29h</p>	<p>Vzájomne pôsobenie telies, sila. Jednotka sily 1 N. Gravitačná sila, gravitačné pole. Výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesa pri svojom povrchu ($F = g \cdot m$). Lineárna závislosť gravitačnej sily a hmotnosti telesa. Ťažisko telesa a jeho určenie.</p>	<p>vzájomné pôsobenie telies, sila, značka F , jednotka sily N gravitačná sila, značka F_g, vzťah na výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesá pri svojom povrchu $F_g = g \cdot m$, gravitačné zrýchlenie, značka g, gravitačné pole meranie sily, silomer, kalibrácia silomera, chyba merania skladanie síl, rovnováha síl, otáčavé účinky sily ťažisko telesa a jeho určenie tlaková sila, tlak, značka p, jednotky tlaku Pa, hPa, kPa, MPa, vzťah $p = F / S$ hydrostatický tlak, značka p_h, vzťah $p_h = h \cdot \rho \cdot g$ atmosférický tlak, barometer, normálny atmosférický tlak trenie, trecia sila, meranie veľkosti trecej sily pohyb telesa, pohyb rovnomerný a nerovnomerný</p>	<p>Vysvetliť silu ako Mieru vzájomného pôsobenia telies,</p> <ul style="list-style-type: none"> - odmerať silu vhodne vybraným silomerom určiť jeho rozsah a chybu merania, - znázorniť sily v konkrétnej situácii a určiť telesá, na ktoré tieto sily pôsobia - skladať sily pôsobiace na teleso v jednej priamke, - objaviť praktickou činnosťou rovnováhu na páke, - určiť ťažisko vybraných telies a chápať jeho význam, - rozlíšiť termíny tlaková sila a tlak, - riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tlaku - riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet hydrostatického tlaku - analyzovať situácie, v ktorých sa prejavujú účinky trenia, - zmerať silomerom veľkosť trecej sily

		<p>rýchlosť rovnomerného pohybu, značka v, jednotky rýchlosti m/s, km/h, km/s; vzťah $v = s / t$, priemerná rýchlosť V_p dráha rovnomerného pohybu, značka s, Vzťah $s = v \cdot t$ grafické znázornenie rýchlosti a dráhy pohybu v čase</p>	<p>vo vybraných situáciách, - zostrojiť graf závislosti dráhy od čas u pre rovnomerný pohyb, - zostrojiť graf závislosti rýchlosti od času pre rovnomerný pohyb, - zistiť hodnoty (rýchlosť, čas, dráha A) z grafu, interpretovať grafické závislosti rýchlosti od času a dráhy od času pre rôzne pohyby - riešiť úlohy s využitím vzťahov pre rovnomerný pohyb</p>
<p>3. Práca a energia 15h</p>	<p>Mechanická práca. $(W = F \cdot s)$ Jednotka práce 1 J. Práca na naklonenej rovine. [nepovinne] Výkon. Pohybová a polohová energia</p>	<p>mechanická práca, značka W, jednotka práce J, vzťah $W = F \cdot s$ výkon, značka P, jednotky výkonu W, kW, MW pohybová energia telesa, značka E_k, jednotky pohybovej energie J, kJ, MJ polohová energia telesa, značka E_p, jednotky polohovej energie J, kJ, MJ, vzťah $E_p = m \cdot g \cdot h$ vzájomná premena pohybovej a polohovej energie telesa, zákon zachovania mechanickej energie energia v prírode</p>	<p>- riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet mechanickej práce. -vysvetliť na príkladoch vzťah medzi mechanicou prácou a teplom, medzi mechanickou prácou a polohovou alebo pohybovou energiou telesa, - vysvetliť na jednoduchých príkladoch vzájomnú premenu foriem energie a zákon zachovania energie, - vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané informácie a správne cituje zdroje informácií.</p>

Ročník	deviaty
Časový rozsah výučby	
<i>iŠVP</i>	1 hod. / týždeň
<i>ŠkVP</i>	0 hod./týždeň

5. Učebné zdroje

Lapitková, V., Morková, E.: Fyzika pre 9. ročník základnej školy. Bratislava: Kasico. 2012

- internetové stránky zamerané na riešenie fyzikálnych otázok (napr. www.zborovna.sk)

6. Hodnotenie predmetu

Učiteľ hodnotí hĺbku osvojenia fyzikálnych pojmov, zákonov, definícií fyzikálnych veličín a jednotiek, predovšetkým pri riešení úloh s rôznym stupňom obtiažnosti, písomnou aj ústnou formou. Ďalej hodnotí a klasifikuje ako vie žiak analyzovať pozorované javy a vysvetliť príčinnno-následné vzťahy pri interpretácii fyzikálnych javov. Neočakáva memorovanie poučiek, ale porozumenie učiva. Pri klasifikovaní laboratórnych prác sa hodnotí ako žiak previedol samotný pokus, ako zapísal a spracoval namerané výsledky a ako ich následne interpretoval a zanalyzoval.

Predmet sa hodnotí klasicky klasifikačnou stupnicou známok 1 – 5, slovne, bodovo podľa danej stupnice.

- Odpovede - hodnotené známkou, podľa potreby žiaka ústnou alebo písomnou formou
- Samostatné práce, testy, interaktívne testy - hodnotené známkou, pri neprítomnosti preskúšanie ústnou alebo písomnou formou
- Projekty - hodnotia sa slovne, pri ústnej prezentácii môžu byť hodnotené známkou
- Aktivita na vyučovaní - môže byť hodnotená známkou a zohľadnená vo výslednej známke

7. Obsah vzdelávania

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Magnetické a elektrické javy Elektrický obvod 33 hodín	Magnetické vlastnosti látok	magnet a jeho vlastnosti, magnetické pole Zem ako magnet, kompas stavba atómu – jadro a	zovšeobecniť na základe experimentálnej skúsenosti vlastnosti magnetu, - vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom, - zovšeobecniť na základe experimentálnej skúsenosti elektrické vlastnosti látok,
	Elektrické vlastnosti látok	obal atómu, protón, neutrón, elektrón zelektrozovanie telies, elektrický náboj kladný a záporný elektrické pole elektroskop, elektrometer elektrický obvod, časti elektrického obvodu, znázornenie elektrického obvodu schematickými značkami	- vysvetliť prenos elektrického náboja na elektroskope, - overiť experimentom, či je látka vodičom elektrického prúdu, - zakresliť elektrický obvod pomocou schematických značiek, - zapojiť elektrický obvod podľa schémy. vysvetliť na základe časticovej stavby látok vedenie elektrického prúdu v kovoch, - odmerať veľkosť elektrického prúdu a elektrického napätia v elektrickom obvode, - zostrojiť z nameraných hodnôt graf závislosti prúdu od napätia pre rezistor, - riešiť úlohy s využitím Ohmovho
	Elektrický obvod	elektrické vodiče a elektrické izolanty z tuhých látok elektrický prúd v kovovom vodiči, tepelné účinky prúdu žiarovka a história jej vynálezu elektrický prúd, značka I, jednotky elektrického prúdu A, mA, μ A Meranie elektrického prúdu, ampérmeter elektrické sily a elektrické pole vo vodiči elektrické napätie, značka U, jednotky elektrického napätia	

	<p>Elektrický prúd Vedenie elektrického prúdu v kovových vodičoch</p> <p>Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a plynach</p> <p>Elektrická energia a jej premeny</p>	<p>V, kV meranie elektrického napätia, voltmeter Ohmov zákon $I = U / R$, elektrický odpor vodiča, značka R , jednotky elektrického odporu Ω, kΩ, MΩ meranie elektrického odporu rezistora graf závislosti elektrického prúdu od elektrického napätia závislosť elektrického odporu od vlastností vodiča, reostat zapojenie spotrebičov v elektrickom obvode za sebou zapojenie spotrebičov v elektrickom obvode vedľa seba elektrická práca, značka W, jednotky elektrickej práce J, kWh elektrický príkon, značka P, jednotky elektrického príkonu W, kW, MW magnetické pole v okolí vodiča a cievky s prúdom, elektromagnet vedenie elektrického prúdu v kvapalinách, zdroje elektrického napätia vedenie elektrického prúdu v plynach bezpečnosť pri práci s elektrickými zariadeniami elektrická energia a jej premeny</p>	<p>zákona, - navrhnúť a zrealizovať meranie na dôkaz závislosti elektrického odporu od vlastností vodiča, - riešiť kvalitatívne úlohy týkajúce sa elektrických obvodov so spotrebičmi zapojenými za sebou a vedľa seba, - rozlíšiť termíny elektrická práca, elektrický výkon a poznať ich praktické využitie, - navrhnúť a zrealizovať experiment na dôkaz magnetického poľa v okolí vodiča (cievky) s prúdom, poznať využitie tohto javu, - vysvetliť na základe časticovej stavby látok vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a plynach, poznať praktické využitie tohto vedenia, rešpektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi a pravidlá ochrany pred bleskom - vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané</p>
--	---	--	--